

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Статтю присвячено питанням побудови організаційно-економічної системи якості управління підприємствами авіаційної галузі. Розглянуто основу побудови та розраховано відповідно на прикладі авіапідприємства по випуску та ремонту авіаційних двигунів.

Ключові слова: якість, управління, організаційно-економічна система, якість управління підприємств.

Статья посвящена вопросам построения организационно-экономической системы качества управления предприятиями авиационной отрасли. Рассмотрены основы построения и рассчитаны соответственно на примере авиационного предприятия по выпуску и ремонту авиационных двигателей.

Ключевые слова: качество, управление, организационно-экономическая система, качество управления предприятий.

The article is devoted to build the organizational and economic system management of quality of enterprises aviation industry. Considered a basis for constructing and calculated according to the example aviation industry of production and repair of aircraft engines.

Key words: quality, management, organizational and economic system, management of quality of enterprises.

Постановка проблеми. Критичний аналіз наукових праць з окресленої проблематики свідчить про недостатню розкритість питань оцінки якості управління. Потребують вивчення організаційно-економічні складові та методичні основи визначення ключових критеріїв побудови системи оцінки якості управління підприємств та розробки організаційно-економічного механізму якості управління підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні проблемами розвитку якості управління займаються такі українські науковці, як П.Калита, М.Шаповал, Ю.Адлер, Ю.Койфман, О.Орлов, Н.Тарнавська, М.Шаповал, О.Поляков, С.Решміділова, М. Чередниченко та інші. Також зарубіжні науковці, такі як М.Бест, Е.Демінг, Д.Джуран, Ф.Кросбі, О.Уільямсон, А. Робертсон, А.Фейгенбаум, І. Каору, М.Мінору, І.Муто, Г.Тагучі, Ш.Шінгу та інші вивчають основні питання основи якості управління.

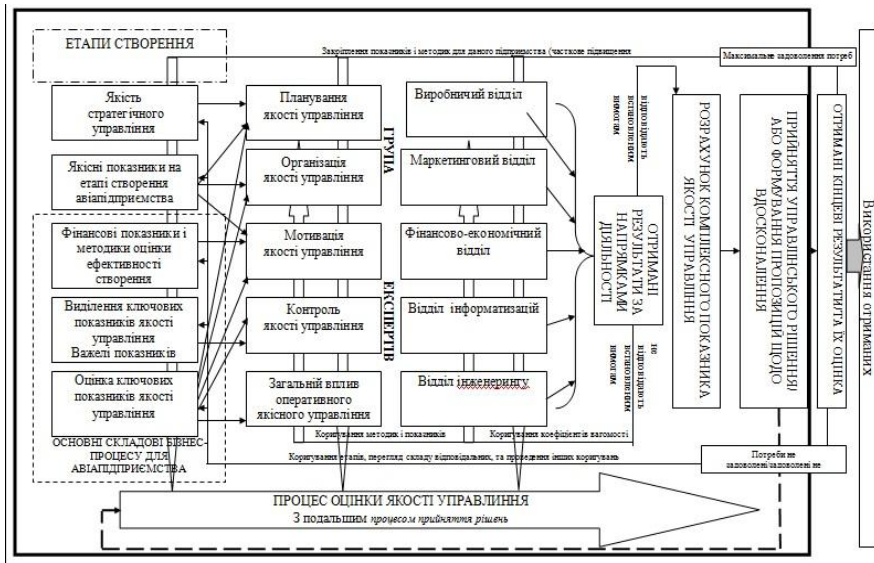
Невирішена раніше частина загальної проблеми. Система якості управління розглядається як окремо існуюча система, що не пов'язана з управлінням підприємств. Узагальнення існуючих систем якості управління дозволить побудувати організаційно-економічну систему якості управління підприємств, на основі якої сформулювати показникипоказників в умовах організаційно-економічного механізму оцінки якості управління підприємством.

Мета статті. Побудувати організаційно-економічну систему якості управління підприємствами.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Організаційно-економічний механізм управління підприємством – це сукупність організаційних і економічних важелів (кожному з яких властиві власні форми управлінського впливу), що чинять вплив на економічні і організаційні параметри системи управління підприємством, що сприяє формуванню та посиленню організаційно-економічного потенціалу, отриманню конкурентних переваг та ефективності діяльності підприємства в цілому.

Механізм управління включає принципи і задачі управління підприємством, методи, форми і інструменти його управління, організаційну структуру управління підприємством та його персонал, а також інформацію та засоби її обробки, в залежності від формату його створення.

Рис.1 Організаційно-економічний механізм оцінки якості управління підприємством (на прикладі авіатранспортного підприємства)

Організаційно-економічний механізм управління підприємством представляє собою сукупність організаційних підсистем правового, ресурсного, нормативно-методичного, наукового, технічного, інформаційного забезпечення управління підприємством. А отже, механізм управління підприємством представляє собою комплекс взаємодіючих між собою елементів, що знаходяться у визначених співвідношеннях між собою, які

служують цілям підприємства, і нарешті забезпечують його взаємодію з зовнішнім середовищем, як єдиного цілого.

Організаційно-економічний механізм оцінки якості управління підприємством є сукупність організаційних та функціональних складових організаційно-економічного механізму управління підприємства і утворює його підсистему.

За своєю сутністю організаційно-економічний механізм оцінки якості управління підприємством є цілеспрямованою системою, що входить як складова більш складної системи організаційно-економічного механізму управління підприємством.

Механізм оцінки якості управління підприємством є відкритою системою, а формування організаційно-економічного механізму оцінки якості управління підприємством є виключною компетенцією самого підприємства.

На Рис. 1 наведено організаційно-економічний механізм оцінки якості управління підприємством (на прикладі авіатранспортного підприємства).

Цільова система організаційно-економічного механізму оцінки якості управління підприємства передбачає наявність етапів технологічного циклу виробництва підприємства та результати діяльності за ними, а також оцінює основні результати діяльності підприємства.

Механізм оцінки якості управління включає розробку та прийняття критеріїв вибору і оцінок показників підприємства, їх виокремлення та представлення для обробки, а також проведення аналізу результатів діяльності підприємства.

Зміст кожної з складових механізму оцінки якості управління підприємства залежить від типу підприємства, сфери і масштабів його діяльності та особливостей виробничої технології. В авіаційній галузі велику роль відіграє, наприклад, такі фактори, як безпека, енергозатратність, використання високих технологій та інновацій.

Як видно з Рис. 1 в структурі організаційно-економічного механізму оцінки якості управління урегульовано взаємозв'язок організаційної структури підприємства, функцій його управління, показників оцінки якості управління. Результатом механізму оцінки якості управління підприємством має бути узагальнений комплексний показник оцінки якості управління. Процес його отримання вказує на можливість впливу цього показника, як критерія для прийняття управлінських рішень або формування пропозицій щодо вдосконалення діяльності підприємства.

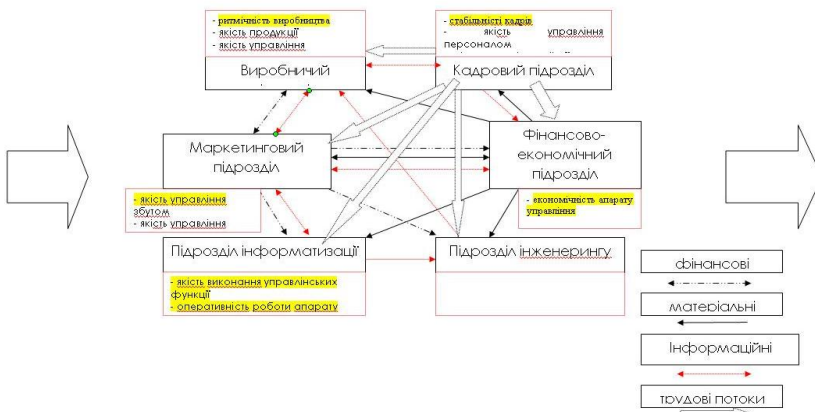
Таким чином, в якості організаційно-економічного механізму оцінки якості управління слід розглядати комплексну систему, що складається з системи забезпечення, функціональної та цільової системи, які включають сукупність організаційних і економічних важелів, і які впливають на економічні і організаційні параметри системи управління підприємством з метою забезпечення ефективності управління і отримання конкурентних переваг.

Система організаційно-економічного механізму оцінки якості управління підприємством (Рис 1) — це складне поєднання в межах підприємства процесів і явищ, удосконалення якого може йти з різним ступенем деталізації, як складної системи, що містить підсистеми, з урахуванням зв'язків між ними та їх структурну ієрархічність.

Реальна економічна, організаційна і психологічна ефективність такого удосконалювання залежить від методики і часу, необхідного для її проведення, інтуїції і професійної підготовки керівника та фахівців підприємства.

Як наголошувалося вище, механізм оцінки якості управління підприємством включає в себе складові організаційно-економічного механізму управління. Згідно з наведеною на рис. 1 структурою механізму поєднання складових системи управління підприємством є системно структурованим і передбачає наявність щонайменше чотирьох груп, які за своїми основними функціями формують методологію управління, структуру управління, процес управління і техніку управління процесами.

На основі системи можна запропонувати структурну схему методу оцінки якості управління. Хоча аналіз та розрахунки показників розробляються з врахуванням індивідуальних особливостей підприємства, але для авіабудівних, авіаремонтних підприємств вони є певною мірою загальними.

Рис. 2. Формування показників в умовах організаційно-економічного механізму оцінки якості управління підприємством.

Ключові показники для оцінки якості управління визначаються виходячи з організаційної структури підприємства, що пояснюються і необхідністю їх постійного аналізу та оптимізації, а також передбачають

оцінку персоналу, задіяного в діяльності підприємства.

Загальна структурна схема методу оцінки якості управління характеризується визначенням, аналізом та розрахунками показників і коефіцієнтів управління, що відповідно до алгоритму оцінки якості управління доповнює необхідність нормування методик та методів відносних показників якості на основі яких і проводиться загальна оцінка якості управління підприємства.

На рис. 2 показано організаційно-економічний механізм оцінки якості управління підприємства виходячи з показників, що формуються підрозділам, з урахуванням їх взаємовпливу і взаємозв'язків. Потoki, що формують чи регулюють дані підрозділи, є основними чинниками впливу на якість управління та показники оцінки якості управління.

Висновки. Отже, розглядаючи організаційно-економічний механізм оцінки якості управління авіапідприємств (рисунок 1) необхідно визначити узагальнений показник оцінки якості управління, прослідкувати його динаміку відповідно до схеми формування показників в умовах організаційно-економічного механізму оцінки якості управління підприємствами (рисунок 2).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України "Про захист економічної конкуренції" від 11 січня 2001 року №2210-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – С.64.
2. Сич Є.М. Розвиток монопрофільних виробничих структур ринку: транспортно-економічний аспект: Монографія [Текст] / Є.М. Сич, О.В. Бойко, О.В. Шишкіна. – К.: Логос, 2011. – 220с.
3. Сич Є.М. Монопольно-конкурентні тенденції галузевих ринків [Текст] // Є.М. Сич, О.В. Бойко Збірник-Чернігів: ЧДТУ, 2010.-№ 50.- С.20-36